

Zifri Karanlıkta Gerçeğin Acı Tokadı

– Birsen İNAL · 26 Temmuz 2012

ANILARDAN ÖYKÜLERE...

İster mutlu, huzurlu, güzel bir hayat, ister mutsuz, sıkıntılı, kezzaplı bir hayat bir zaman sonra bizim için bildik, ezberlenmiş hatta tüm ihtişamına rağmen (Öykümün kahramanlarının hiç bir zaman ihtişamlı bir hayatları olmadı.) kendini tekrarlar durur. Gün gelir ihtişam bile boğar insanı. Mutluluklar yerini mutsuzluklara bırakır hiç beklenmedik misafir gibi gelir baş köşede çöreklenir. Hayat bulanık bir sergüzeşte dönüşür. Elimizde eskimiş, parlaklığını yitirmiş bir zaman parçası kaldığını düşündüğümüz bir anda duvarda asılı duran siyah-beyaz bir fotoğrafa gözümüz takılır kalır. Çerçeveden içeri duvar çatlağından mağara karanlıklarına sızan bir demet ışık huzmesi gibi dalar gideriz... Canlanıverir gözlerimizde ölümsüz bir an/ı. O an/ı ki bütün bir hayat boyu unutulmaz, anımsandıkça burnumuzun direği sızlar. Genzimizden soluk borumuza, bronşlarımızdan, ciğerlerimize dek duman yutmuşçasına yanık bir acı kaplar...

Doğuanadolu'nun en ücra köşesinde yolsuz, susuz, elektriksiz, sağlık evsiz bir ova köyü. Köyün en yakın ilçeyle uzaklığı altı km, tek bağlantısı patika yolu... Kırk beş metre kare, kibrit kutusu misali büyüklüğündeki öğretmen lojmanında Ali ve Ayşe öğretmenler, aşklarının meyvası beş aylık Ozan bebekleriyle tüm olumsuzluklara, mahrumiyetlere rağmen yaşamaya çalışıyorlardı... Nasıl da sevmişlerdi birbirlerini. Sevdaları dillere destan olmuştu adeta. Üçüncü derecede mahrumiyet bir bölgeydi çalıştıkları yer. Hiç bir sosyal yaşantıları yoktu.

Kasım ayının ikinci cumartesi günüydü. Komşu köyde ayda bir rutin yapılan öğretmenler toplantısına gitmek üzere hazırlanıyorlardı. Ayşe öğretmen, köy yaşantısını çok bilmiyordu. Kent usulü giyindi. Sanki öğleden sonra ev gezmesine gider gibi. Çok heyecanlıydı. Köye geldikleri iki ay olmuştu. Bu süreçte maaşını almaya bile gidememişti. (Gidemeyeceğini, bu coğrafyada kadının üçüncü sınıf vatandaş olduğunu, köle gibi çalıştırılacağını, sömürüleceğini çok sonraları öğrenecekti. Basit ve küçük mutluluklardan büyük paylar çıkarmakla yetiniyordu şimdilik... Nereden bilebilirdi ki yoluna ömrünü vereceği, sevdiği erkeği tarafından yıllar yılı ezileceği...) Tek sosyalliği ayda bir kez yapılan bu toplantılardı. Bir kaç saat de olsa dili çözülüp konuşacaktı. Az tanıdığı ya da hiç tanımadığı doğulu, batılı, kuzeyli, güneyli her biri ayrı bir diyarlı öğretmenlerle. Buna çok ihtiyacı vardı. Zira görev yaptığı köyde Türkçe bilen tek bayan yoktu. O köyde görev yapan ilk bayan öğretmendi. İşi çok zordu. Giyim tarzıyla, konuşmasıyla, başının örtülü olmamasıyla köylü kadınların alışık olmadığı bir bayandı. Bu yüzden ilk zamanlar iletişim kurmakta bayağı zorlanmıştı genç idealist Ayşe öğretmen... Ali öğretmen için aynı durum söz konusu değildi. Zira köylünün anadili olan Zazacayı biliyor olması büyük bir avantajıydı. Ayrıca köy yaşantısının da yabancıysa değildi, zira çocukluğu dedesinin köyünde geçmişti...

Hazırlıklar tamamlandı. Bir kaç tane de tavukları vardı. Gidecekleri köyden tavuklara yem için darı alınacaktı. Bu nedenle köy muhtarından merkebinin alıp, bayır yukarı yola koyuldular. Daha ilk dakikada nakavt olmuştu Ayşe öğretmen ama şikayet etme gibi bir lüksü yoktu, şikayet ettiği anda "Evde otursaydın olmaz mıydı." diye bağıracağını biliyordu. Susmalı ve tırmanmalıydı yokuşu, geçmeliydi derin vadilerde çağlayan buz gibi dereleri. Ayağındaki apartman topuklu ayakkabısına rağmen. Kara lastik ya da cızlavet giymeye o gün karar verdi içinden Ayşe öğretmen...

İki saatlik zorlu bir tırmanın ardından nihayet varılmıştı toplantının yapılacağı köy okuluna. Tanışma faslından sonra bölge ilköğretim müfettişinin başkanlığında toplantıya başlandı. Devamsız öğrenciler, kız öğrencilerin okula gönderilmeyişi, öğretmenlerin sorunları toplantının ana temasıydı. Toplantı sonrası kırk beş metre karelik öğretmen lojmanına geçildi. Ev sahipliği yapan öğretmen arkadaşlar köy şartlarına göre çok bir güzel sofraya hazırlamışlardı. Bu güzel yer sofrasında sohbet de güzeldi. Her bir öğretmen kendi sorununu anlatmaya başladı, sohbet ilerledikçe sorunlar dağ gibi yığıldı idealist, pırıl pırıl genç öğretmenlerin önünde. Sonuç olarak her şeye rağmen görevlerini yapmaya çalışıyorlardı bu haşin atmosferde yıldızlara daha yakın olarak. Bir de müfettişleri memnun edebilseler...

Eve dönüş vakti gelip geçmişti çoktan muhabbetin derinliklerinde. Tavuklara yem için alelacele yarım torba da darı alınarak merkebe yüklendi. Bir sonraki toplantıda buluşmak üzere yola koyuldular, ev sahibinin tüm ısrarlarına rağmen. "Bayır aşağıdır, yarım saat sürmez eve varmamız." dedi Ali öğretmen. Köy çıkışındaki çeşmeye varmışlardı on dakika sonra. Çeşme başında akşam suyunu evlerine taşımak için toplanan kızlardan biri tüm sevimliliğiyle önlerini keserek "Niye Xocalarımız sizi misafir etmedi. Ben sizi bırakmêrim işte, bizim eve gidiyız. Bu karanlıta gidemesiz, yol bozuktur. Mıshef dereye de leş atmışler ki kurtları vursunlar. Düneğin akşam bizim sürüye kurt girmiş, koyunları telef etmiş. E Vallah ben sizi bırakmêrim, ben kendime gidêrim anama xeber verêrim, siz arxamdan gelin he." dedi ve ardına bakmadan koşmaya başladı, tüm içtenliği ve misafirperverliğiyle ırkının en güzeli, çakır gözlü, sarı saçlı yüreği kocaman kız... Kim dinler ki? Ali öğretmenin inadiyla yola devam ettiler. Beş ya da on dakika sonra bir karanlık bastı ki tarifi imkansız. Aysız, karanlık bir gecede yıldızların bu denli uzakta olduğunu gözlemlerken her hücrelerinde hissettiği bir korkuyla ürperdi Ayşe öğretmen. Gözlerini karanlığa alıştırmaya çalıştı ama nafile, yarım metre ötesini görmeye imkan yoktu. Merkez önde, darı sırtında, Ozan bebek babasının kucağında, merkebin ipi Ali öğretmenin elinde "Ço, ço..." diye diye geride kalanı yok sayarak yoluna devam ediyordu. Sanki yarasalardan bir çift göz ödünç almıştı... Ayşe öğretmenin tüm yalvarmalarına, haykırışlarına duyarsız bir şekilde koşarcasına ilerliyordu. Arada bir "Kızilkurt, zikkımın kökü, ne işin vardı, gözün kördür, yürü işte!" diye bağırıyordu.(Yürü işte! Bu muydu sevdiği erkek, bu muydu ölesiye seven? Kir kafasında binbir soru, korku ve panik halindeydi Ayşe öğretmen...) Çaresizlik içinde ço ço seslerini takip etmeye çalışıyordu. Yaşam maratonunda çok zorlu bir etapla karşı karşıyaydı. Taşlık ve çamurlu patikada ilerlemek çok zordu. Ara da iyice açılmıştı. Sesi duymakta zorlanıyordu. İlk iş olarak çamura batıp çıkmayan, o anda fazla gelen çok da sevdiği bordo renkli, apartman topuklu ayakkabılarını çıkarıp uçurumun derinliklerine bıraktı, sanki kurtlara "Alın size

ha! Yeminizin ilk parçası." dercesine... Ayağı yalındı, hafiflemişti biraz, bu hafiflikle biraz yol aldı ama nafle, arayı kapatamıyordu. Zira taşlar keskin bıçak gibi kesiyordu ayak tabanlarını. Soğuk çamurlara bata çıka, acıyı da hissedemez olmuştu. Çok tehlikeli bir yoldaydı, gidiş yolunda görmüştü. Bir taraf meşe ormanı, diğer taraf derin bir uçurum. Üstelik bir değil tam üç tane derin vadi geçilecekti. Yanlış bir adım atsa uçurumun dibini boylayacağını bildiğinden acı macı hissetmiyordu. Tek hissettiği deli gibi çarban kalbinin sesiydi. Kendi haykırışlarını saymazsa. Ço ço sesi kesildiği zaman can havliyle seslendiği eşinin bağrıışlarıyla yolunu bulmaya çalışıyordu. Ne kadar . ilerlediklerini bilmiyordu, birden bir karatıyla karşılaştı. Bu bir ağıldı, önünde de eşi, merkebin ipi elinde hiç bir şey olmamışçasına duruyordu. Ayşe öğretmenin de bir şey söyleyecek mecali de yoktu zaten korku ve şaşkınlıktan nutku tutulmuştu. Kapının tahtadan kildini açtılar ki, bu da ne? Sanki bin tane çakmak birden çakılmıştı. Koyunların gözlerinin karanlıkta bu şekilde parladığını da orada o anda öğrenmişti Ayşe öğretmen. Tüm korkusuna rağmen yalvardı eşine "Ali'ciğim bak yarım biberon mamamız var, çocuğumuza yeter. N'olursun burada sabahlayalım, günün ilk ışıklarıyla yolumuza devam ederiz." dediyse de fayda etmedi. "İşte kadın aklınla bu kadar düşünebiliyorsun. Olur mu hiç? Burada kalamız. Kurtlar kokumuzu alır, toprak damı eşeleyerek bizi parçalarlar." dedi. Yapacak bir şey yoktu. Köy kanunlarını, yaşantısını bilmiyordu kanacaktı kolaylıkla...(Bugünkü akli da yoktu...)Zorlu gece yolculuğunun ilk etabı bu şekilde tamamlandı...

İkinci etap için start almışlardı aynı şekilde. İdmanlı vicdansız öndeydi. Arkadaki bata-çıka, ağlayasızlaya, bildiği tüm duaları okuya okuya sona doğru yürüdüğünü düşünürken Ozan bebeğin ağlama sesiyle durdu. Dereye inmişlerdi farkına varmadan. Şansını bir kez daha denemek istedi bitkin bir şekilde. "N'olursun buna da olmaz deme. Şu dariyu yere indir. Sen çocukla birlikte merkebe otur, ipi de ben tutayım yola bu şekilde devam edelim." dedi ve dediğiyle kaldı. O AN, ZİFİRİ KARANLIKTA GERÇEĞİN ACI TOKADINI yemişti hem de en acısından. O AN/I ömrünce unutamayacaktı. Tokat değil de gülle yemişti sol yanı, kurt korkusu bile bu acının yanında bir hiçti. Yarım torba dariya değişilmişti. Artık mecali de kalmamıştı. Takipte zorlanıyordu. Derenin buz gibi sularında kesik ayak tabanlarını iyice hissedemez olmuştu. Gidiyordu ama nereye? Ne kadar gidilmişti, onu da bilmiyordu. Meşe dalları bıçak gibi her bir yerini yaralıyordu, Sanki kurt saldırısına uğramıştı. Tenine değen her dalın bıraktığı acıyı, kurt dişiyle teninden koparılan parçanın bıraktığı acı gibi algılıyordu. Tümünden kopmuştu öndekilerden, zaten yüreğinde de kopukluklardan dolayı kanamalar başlamıştı. Umurunda değildi hiç bir şey. Sadece Ozan'ı vardı karanlığa alışan gözlerinin önünde. Minik avuçlarıyla gel gel ediyor gibiydi...

Her şeyin bittiğini, sona yaklaştığını düşünüyorken sanki bir kaç km ötede ışık grür gibi olmuştu. Hayal olduğunu düşündü, dua etmek istedi, unutmıştu. Boşa adım atar gibiydi. Kulaklarına bir takım sesler geldi sanki. Köpekler havlıyordu. Ha tamam, ben ölmüşüm diye geçirdi içinden. (Büyüklerinden duymuştu, bir insan öldüğü zaman ölenin kendisi olduğunu bilmezmiş. Hatta ölü için hizmet edermiş, bir an önce defnedilsin. Ta ki yalnız kalıp başı musalla taşına değinceye kadar. O zaman dermiş ki "Eyvah

ölen benmişim!?) İyice dalmıştı ki birden "Xoce ma ne olmuştu ha, gecenin bu zifiri karanlığında yola düştüz? Kimse yoktu sizi mısafır ede. Ha bu merkepten olmiyaydı Huma bi zon (Allah bilir) ucuz nerde çıardı. Ya uçurumun dibinde ya da Murat'ın suyunda." Meğerse merkebi nereye götürüsen götür, dönüş yolunu kendisi bulur, evinin önüne gelince durmuş. Bunu da Ali öğretmen biliyormuş. Kendince köye dönüp yardım alarak geri dönecekmiş hanımını almaya...

Döndüğünde hanımını canlı bulabilecek miydi? Balsa bile ZİFİRİ KARANLIKTA GERÇEĞİN ACI TOKADININ yarasını sarabilecek miydi?

Birsen İNAL 26.07.2012

*Yöresel ağız farklılıkları olan sözcüklerin karşılığı:

gidiyix=gidiyoruz // xoce=hoca // yoktu=yoktu // bıraxmêrîm=bırakmıyorum //

bozuxtur=bozuktur

çıardı=çıkardı // Mıshef=Ku'ran xeber=haber